

jagde: der indkommer saa mange Andragender angaaende Jernbaneanlæg over hele Danmark, enhver Mand omtrent vil have en Jernbane udenfor sin Dør, og vi vide, hverken hvor vi skulle begynde eller ende. Det er os aldeles umuligt at tilfredsstille de Fordringer, der stilles; men lad os nu se, om Befolkningen vil være saa ivrig, naar den selv kommer til at tage Initiativet, laader os se, om det virkelig er mere end Løse Fordringer, der stilles, og om der virkelig føles Nødvendigheden af saadanne Anlæg. Og saa hviende vi os og gif ind paa dette Princip. Jeg har imidlertid aldeles Intet imod, at vi forlade det nu; men hvad jeg fordrer og maa fordrer, forinden vi begynde paany at behandle Stumper af Baner, er, at der forelægges aldeles bestemte Overfigter over, hvilke Baner Staten bør bygge, og hvilke der er de mest paatrængende, ellers vil man selvfølgelig komme til det, som var Grund til, at det Jommesbeck'ske Ministerium forlod den Vej, som var paabegyndt. Man begynde at forbauses over den Mængde Fordringer, der kom om Baneanlæg, uagtet Private skulde anlægge dem; men man kan være vis paa, at langt betydeligere ville Fordringerne nu blive — det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) har allerede omtalt forskellige Baner, som skulle anlægges; og der er ganske vist flere endnu. Forinden vi altsaa kunne forlade det ældre Princip og begynde paa det nye, maa jeg stille den bestemte Fordring, at der virkelig lægges en fuld og fast gjennemtænkt Plan om, hvorledes Jernbaneanlægene fremtidig skulle blive her i Danmark, før vi begynde at bygge Baner paa 2 a 3 Mil, og Baner, hvor der kun er et Opland paa 1/2 Mil, som skal have Gaan af saadanne Baner. Der næst forekommer det mig rigtignok ogsaa, at det er en Nødvendighed, at vi komme til en bestemt Anskuelse om, hvorledes vi skulle forholde os med de nuværende private Baner, og hvilke Salgs- eller Kjøbsvilkår — naar vi betragte det fra denne Side — der kan ventes opstillede ved Kjøb af disse Baner. Det forekommer mig at være aldeles unaturligt, at man stiller her en saadan Udfigt til private Folk, at man siger til dem: Ja! vi ville kjøbe Eders Bane, thi da stiller man paa en Maade en Præmie for, at de skulle stige med deres Fordringer, — for at denne eller hin Kreds som f. Ex. Faaborgkredsen kan faae en Bane. Det forekommer mig, at det ikke er saa aldeles forretningsmæssigt at gjøre saaledes, hvorfor jeg ogsaa ønsker, at der i ethvert Tilfælde, forinden vi befatte os videre med at forlade den tidligere Vej, maa saas en aldeles bestemt Undersøgelse om, hvorvidt de private Baner kunne kjøbes, hvad de kunne kjøbes for, og hvorledes man i det Hele taget kan gaa ind paa denne Sag. Det er disse Betæneligheder, jeg har havt med Hensyn til det foreliggende Lovforslag. Hvad Pengelidraget angaar, da er jeg aldeles enig i det, der blev udtalt,

at det vilde være i høi Grad uheldigt at give Amtsraadet Ret til at udskrive en Skat, og en saadan Skat vilde jo altid falde paa Hartkornet, som det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds (Høgsbro) yttrede. Netop ved Baneanlæg komme mange andre Interesser i Betragtning; der kan være meget store Skovbesiddelser og Moser og saadanne Ting, der ville vinde uhyre i Værdi ved Baneanlægget; men i Tilfælde af, at det bliver Amtsraadet, der skal udskrive Bidraget, er der ikke Tale om, at disse Egne ville komme til at give større Bidrag til Anlægget, end hvad Hartkornet vil fordrer af dem. Det forekommer derfor mig, at det vilde være meget uheldigt, om man paa denne Maade vilde udskrive det Bidrag, der fordrer; thi det bliver i ethvert Tilfælde meget ulige fordelt i Forhold til den Nytte, Baneanlægget kan gjøre.

Jeg anser det derfor for i høi Grad uheldigt, om vi skulde gaa nærmere ind paa dette Lovforslag, og slutter mig til, hvad det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds sagde, at det vist ikke vilde være rigtigt at fortsætte med at overveie dette Lovforslag. Jeg betragter det som mest hensynsfuldt mod den høitærede Indenrigsminister og som det Heldigste for de paagældende Egne, som skulle have Nytte af dette Lovforslag, og som kunde have faaet et Slags Haab om det, om vi ikke lod Sagen gaa til 2den Behandling, men derimod fik et mere velmotiveret Forslag (Modsigelse). Jeg kan saa godt forstaa, at de Herrer, der i de offentlige Blade have set Tale om „Nedslag“, ere uhyre ængstelige ved en saadan Tanke; men jeg maa dog sige, at jeg betragter det som noget af det Allervigtigste i nærværende Tilfælde. Jeg har i den Henseende nogen Erfaring. For nogle Aar siden indbragte en Minister et Lovforslag; man tog selvfølgelig ogsaa det tilbørlige Hensyn og nedsatte et Udvalg, og dette Udvalg arbejdede saa i 3 Aar paa Lovforslaget. Da det endelig blev færdigt, var Lovforslaget saaledes, at Ministeren ikke kunde kjende det igjen, ja end ikke Titelen var bleven tilbage, og Lovforslaget var i Steedet for at være et Hele, splittet i to Stykker, hvorhos det, som de ærede Medlemmer maasse ville erindre, affødte 3 andre Love. Jeg vil dog ærlig sige, at jeg betragter det som langt mere hensynsfuldt mod en Minister, som forelægger et Lovforslag, at man beher ham om at komme med det paa en anden Maade og mere fyldigt, end naar man mishandler hans Lovforslag saaledes, som man dengang gjorde. (B e r g: Det ærede Medlem var selv Medlem af Udvalget.) Ja, men jeg gif ogsaa dertil med stor Sorg. Det var kun Dampkjelder; Lovforslaget omfattede, men naar man skal høre med Dampvogne, bliver Forholdet endnu langt større. Det, jeg har mod dette Lovforslag, ligesom mod alle Jernbanelove, er, at man blander den ene Jernbane sammen med den anden. Dette er meget uheldigt, og jeg